

تَصَادُفُ الشَّرْعِ وَالزَّمَانِ
فِي بَلَدَةِ مَعْرُوفَةٍ بِقَزَانِ

(شَرِيْعَتُهُمْ زَمَانِ)

(اَوَّلُ مَرْتَبَةِ بَاصِلِنُوِي)

شَرَعُ شَرِيْعَتِكَ جِنَابَتِنِ زَمَانِ نَزَكِ ، اِمَامِرِ تَعَصِبِ
اِيْدِنِ ، اَوْنِ اَلْتِي مَسْئَلُهُ خِصُوْصِنْدَهُ سَوَالِي

К А З А Н Ь .

Типо-литографія Императорскаго Университета.

1904.

تَصَادِفُ الشَّرْعِ وَالزَّمَانِ فِي بَلَدِهِ مَعْرُوفَةٌ بِقَزَانٍ

شريعةت هم زمان

(اول مرتبه باصلنوی)

شرع شریفنک جنابندن زمان نیک ، اماملر تعصب ایسن،
اون آلتی مسئله خصوصنه سوآلی .

Дозволено цензурою. С.-Петербург, 5 июля 1904 года.

КАЗАНЬ.

Типо-литографія Императорскаго Университета.

1904.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

(شریعت) السلام علیکم !

(زمان) وعلیکم السلام شریعت افندی سلامتمیسز ?

ش - الحمد لله زمان افندی اوزنکیز سلامتمسز می ?

ز - افندم ممکن اولماز می جنابنکیزدن بر نچه مسئلهلر صوراماقاق ?

ش - یخش می مرحمت بیوراسز بزم شأنمزه متعلق مسئلهلر اولورسه بقدر الطاقه جواب ایدرمن !

ز - افندم سیننک منده اقامت ایتوچی چالمالی خلقنک مینی سینکا دشمان وسینی اوزگارتوچی دیلر سزیننک طرفنکیز بو خصوصه نه دیپور ?

ش - زمان افندی سین هر وقتده اوزگارمکده اولسانکده من اصل جهتمدن اصلا اوزگاروچی توکل من ایمدی سین نی قدر اوزگارسنکده آدمارننک فائده سینه اوزگاره سنک اول طریقده اوزگارمکنکدن مینکا اصلا مخالف توکل سنک ! اما اول چالمالیلارننک سیننک اوزگارمکنکدن مینکا مخالفت لازم دیملری بر تعصب ومینکا ده مخالف سوزدر ، چونکه آلا اوزلریده خبردارلردر ، مینی ربمننک حبیبی محمد صلی الله علیه وسلم : «لا ضرر ولا ضرار فی الاسلام ، الاسلام یعلو ولا یعلی و دین

سمع دیو مدح ایتدی، همه علما: الضرورات تبیح
المحظورات» دیو منم، ضرورت سبلی، بیان ایدلمکان قاعد
فرعیه لریمه مخالفت درستلکنی سویلادیلر، ایتدی سین
زمان افندی، بر منفعتی موجب وجهیله تغیر ایدوب، منده
مبین اولمیان بر شینی احداث ایتسانک، من اول شیننک
منفعتی اولا توروب، مکروه کورسام منم دین سمح اولماقم
قائده اولور سیننک تبدل وتغیرنک حکمات الله دان بر
حکمتدر، ایتدی اول چالمالیلار سین آدملر منفعتینه بر شی
احداث ایتسانک اول شیننک منم حکمه مخالف اولماون
ارائتکه طورشونلار، چونکه بویله منفعتلی شیلر فی مکروه
کورمکاننی کوره میدانه ایلتوگه طورشماقلاری احداننک مندن
نفرتینه سبب اولور .

ز - شریعت افندی بو سوزنک بیک صحیح « ادم الله بقاؤنک
وکنثر خلقک » مین سینکا مخالفتنی اصلا تلامین هم سینکا
مخالف شیلری احداثده ایتمیمین ایتدی مین سزله عرض
ایدرم: منده اوتکان قرنداشلمده اولماغان بر شی ظهور
ایدرسه، منده ساکن اولوچیلار « سین گنه عقللی باش
بولدنک، سندن مقدم اولان قرنداشلمدنک بلماگانلردر
ایتدی، قرنداشلمدنکدن اون ایکی نسل بابالارنک اوتدیلر
آلارده بولای تبدل وتغیر اولمادی همیشه بر روشده توردیلار
سن گنه تبدل وتغیرگه چالوشاسنک » دیلر .

ش - صونک زمان افندی سنده شلته گه تیوشلی اولورلق نیندی
یانکالار بار شلته ایدلمگان یانکالقلارنکدن ان بعضیلرن بیان ایتسانه؟

ز - ائندم منه اولگی قوند اشلر مه خصوصاً اون ایکنچی واون اوچنچی قوند اشلر مه بالالار غه تعلیمه بیک آغراق و ترتیب سز لک اولوب ، بالانی بش و آلتی سنه لر مکتبلر ده آصراب ، حروف تانودانده محروم قالدرغانلار و شول سبب دن حاضر لر نده سینی چن تانوچیلار آز ایوب ، سینکا مخالف شیلر اهدا ث ایملگان ، من اخوان ماضیه مننگ بو قصور لارینه غایت تاسفک اولوب آنلار اوچون استغفاره من ، اما اوزم اولاد مسلمیتی سینی تانوچی قیلوب سینی نچک تیوشلی شولای تصویره قادر بو اسونلار دیو بیک جینکل « اصول صوتیه » چغاردم قایوسی سبیلی بابالار مننگ ترتیب سز لگی ایله اون یلده بلو ممکن اولماغان شیلری منم چغارغان ترتیبیم ایله بر یلده تمام بلمک ممکن در ؛ ایمدی سینی بیونی دعوا ایدن چالمالیلاردان بعضسی بالانی بو ترتیب ایله اوقتوب تیز لکده سینی تانوتو سینکا قارشولق دیلر .

ش - زمان ائندی بو فکر نکا تحسین منه من سیننگ اونچی بابالارونکا قدر غایت تانلماقده ایتم ، ایمدی اونچی عصر دن صونک خصوصاً اون ایکی واون اوچنچی بابالار نکه تانولموچیلماقده قالدم ، منم ایکنچی بابالار نکه بر ابو حنیفه اسملی و بونکا باشقه خلیفه لرم بار ایدی آلا ر مینی خلقغه غایت احسن صورتده صورتیلر ایدی ایمدی آلا ر ننگ وفانلار ندان صونک خلق تورلی کنب آز ، آز مینکا فتور کیلدی ، ایمدی منه بو درجه یه ایرشدم ، خلق منده مقبول شیلری مینکا مخالف ومنده مخالف شیلری منده مقبول بلو بن صاناشیلار !

ز - ائندم وقتنکز مساعده ایدرسه من سز ننگ جنابنکزه ینه بر نچه سؤال عرض ایدر ایتم !

ش - سوؤالرنكزى تشرىف ايدى سز مينكا متعلق شى اولورسه
جواب ايدىرمن

ز - افندىم معلومنكز منم قمر اسملى شهنشاهم بار آننىك تصرفنده
اون ايكى شهر نام خانلار بار قايولارنده قمر بر سنه مرورنده
بعضسندى اوتوز وبعضسندى ۲۹ كون ضيافت ده دور ايدىر ،
ربم الله تعالى بو خانلارم آراسنده رمضان اسملى خانغه قمر
شاهم ضيافتينه كيلد كده كيتووينه قبر آشاو اچو كى شيلرى
تانكدان قوياش بايووينه قدر حرام ايتدى ، اما سىمنى سيونى
دعوى ايدىن چالمايلار آشاو اچو وبعض بر فانى مالفاتلارن
ترك ايدوب توروغه آغرقسنوب ، منم قمر شاهمنى رمضان
خاندان اوتوز كون اورنینه ۲۹ كون و ۲۹ كون اورنینه
۲۸ گنه كون ضيافت ايتدىروب ، تيزراك شوال خانمه
كوچروگه طرشورلار .

ش - زمان افندى سز بو اشكه برده ناسف ايتميه سز چونكه قمرننىك
رمضان خانغه ضيافتكه كيلووين كورمى توروب روزه بولودان
منم حكيم طيبادر ، ايتدى سىمن جبرسنه تورغان خلقننىك
كوبسى مغرب و شمال طرفلارنده لاردى ، آنده قش كونى
بولدقدان قمرننىك رمضانغه كيلگانين كورو اونكايىز
بولدقدان ، آلاز منم امر يمه موافتت ايدوب صائم اولماسلار .

ز - افندىم مشرقيلر هر وقتده تصادف ايدوب كره لر ايتدى
شمالى ومغربيلرده آلاردان خبر باشوب آلاز كى كروب
آلاز كى چقسه لار سىنكا مخالف اولور ايتدىمى ؟

ش - افندم مشرقیلر ایله مغربیلر ننگ آراسی بیک یراق شول
سبیدن خبر آلوشا آلماسلار!

ز - افندم منم اون اوچنچی بابام یراقدان تیزلکده خبر آلو ایچون
تیلیگرام نام بر جبل حدید اهداث ایتمش قایوسینننگ
واسطه سیله نجه مننگ چاقوملاردان تیزلکده خبرلشو ممکن
اولور، من شولای ایدنکزدیو چالمالیلاره یول کوسنارسم
آلار «جائز نباشد مخالفی شرع باشد» دیو بو سوزیمه
اعتبار ایتمیلر!

ش - افندم آنندی آلتننگ بولسه شوننگ ایله خبر آلوشونلار،
من اول جبل حدیدننگ بولاچاغندان افندم صلی الله علیه
وسلمدن «ستخبرون عن خبر حدید بجبل حدید» دیو
تنبییه ایدلمشمن، اول سیدم ایسه اول جبل حدید حقننه
فقط شول قدر بیان ایله کفایه لندی اگرده آننگ ایله عمل
درست اولمازسه، اول شی ایله خبرلشمانکزدیو منع ایدر
ایدی نتاک خروج دجالدن خبر ایتدکده صاقلانو ایله
بیوردی ایددی اول سید ایسه سکوت ایتدی، سکوت
ایدرسه اشیاده اصل اباحت دیو جبل حدید ایله خبرلشو
درست دیارمز ایددی بو شیده مصاحبت و مسلمینگه منفعت
اولورسه اول شینی استعمال درست اولور، مننه بر شی
منع ایدلماسه اول شی خواه امر ایدلسون و خواه ایدلماسون
مصاحبت اولورسه آننگ ایله عمل درست اولور.

ز - افندم آلار جبل حدید حقننه ایتلر «آننگ واسطه سیله
آلنغان خبر بزرگه غیر مسلم واسطه سیله ایرشدر، عبادت

اولان صومغه وسیله اولغان رؤیة هلال عبادت بس مسلمان
 غیر کسمسه ننگ خبری ایله عمل ایدلماز چونکه احتمال که
 آنلاز بزلاری تغلیط ایچون خیانت ایدوب بوقنی خبر ایدرلرده
 بز شول خبر ایله کرسک آثم اولورمز دیلر .

ش - ائندم اگر اول احتمال اولورسه منم امرم آندی خصوصاً
 تفتیش در ، ائمدی تفتیش لازم اولور بویله : اینک اول
 مغریلر طرفندان جواب طلبیله جبل حدید واسطه سیله اخبار
 ایدیلور ، صونکره آندان شونکا اجابة رؤیت یا عدمی
 ایله جواب بولونقه یینه ده ارجاع سؤال ایدیلور رؤیت
 ایدلدی یاخود ایدلمادی دیو اجابت ایتوچی سزمی دیو ،
 و دیگر بو خبر سزاره غیر مسلم ایله گلسه ده مخبر اصلی
 مسلمدر ، همده غیر مسلم اولسه ده اولسون جبل حدید اداره
 خانه سنده گیلر هر قایوسی خیانت ایتماو ایله یمین ویر مشارددر ،
 خیانتلری بلنسه اولوغ جزاغه نپوشلی اولورلار ، ائمدی هلالی
 مشرقیلر ننگ شاهندان استخبار لازم اولور چونکه شاه اسمندن
 خیانت ایله اخبار اصلا متصور بولغان امر توکلدر چونکه
 شاهننگ جبل حدید که معلوم کسمسه سی واروب ، تفویض
 ایدر ، بس مونده عدم خیانت قطع درجه سنک اولوب
 وجودی ظن درجه سنده قالدی «ان الظن لا یغنی من الحق
 شیئاً» دیو جبل حدید ایله استخبار ایتسونلرده عمل ایتسونلر .

ز - همده ائندم معلوم اولسون منم رؤیت هلال ایچون احداث
 ایدلمش دورین کبی آلتلرم بار قایولاری واسطه سیله خاص
 اورنلاردان قارالسه کورو سهل اولور ائمدی نه دیرسز

اگرده چالماليلارنىڭ ھلال رمضاننى شول مذکور آلت ايله قاراب، رمضان باشون بلوب روزغە كرسەلر بو كورولرى سزنىڭ قاشتىكزده معتبر اولورمى؟ اول آلت نىڭ تغليط احتمالى يوق، اگر اول آلت تغليط ايدوب آي توگل شينى آي ايدوب كوستارور يا خود آنى يا صا و چيلار غير مسلم اولدقدان آنلار خيانت ايدوب مسلمانلارى تغليط تلاب يا صارلار، دييلسه ايتورمن جوابده بو احتمالدىن خلاص ايچون بر آلت يا صانوب آلوب بر رسته تجربە ايدوب، حقيقى و حقيقى توكللىگى بلنورده صونكره عمل ايديلور بو يله قىلغانده بو آلت ايله كوروگە اعتبار ايدلمزمى؟

ش - ايمدى بوداى آلت ايله كوروب كرو ممكن اولغانده البته ۳۰ اورنینه ۲۹ و ۲۸ و ۲۶ اورنینه ۲۸ و ۲۷ كون تو توغە قاراغانده بوداى آلت ايله كوروب كرمك منم قاعده مه مخالف اولماس!

مؤاف - ايمدى ضرورت داعيه اولغانده بو كى شيلر ايله عمل ايتمك بر قيموشلى امردر، غافل اولنمايدنه عيب اولورونه مخالفت اولور اگر شول دور بين كى آلت ايله عمل ايداسه ايتا كه زجاج كوزلك ايله كلام مجيدنى قراقت اصلا مخالفتى اولمیان برشى اولوب، بين المسلمین قوللانماقده در اگر دور بين واسطه سيله كورينن آي برده سبب سزرؤيته حساب ايدلماشه كوزلك واسطه سيله اوقنان كلام مجيد قرا ئيده قرا ئندن صنالمای كوب كمسەلر قرآن اوقو و آنكا نظر ثوابندن محروم اولسەلار كرك «وما رآه المسلمون حسنا فهو عند الله حسن» الحديث .

ز - ائندم ينه ده عرض ايدرم سنىڭ چالماليلارنىڭ بعضى

غازیته و ژورنال کبی شیلری اوقوب استفاده قیلماقدان منع
ایدهلر اول شیلرده ایسه احوال دنیا سودا امرندن و بعضا
دین اسلامه متعلق احوالین بحث ایدله در .

ش - بو اشلری اصلا منم قاعده مه موافق ایمس ، چونکه معارف
ایسه مطلق بر ممدوح شیدر و لهذا علماء عظام « علم کل
شی^۱ اولی من جهله » دیو امر ایتمشلردر ، امور دنیاویبه دن
ووقتی اشیدان خبردار اولمق لازم بر شیدر بو کبی شیلرنی
تاریخ ووقتی دیو آتالور ، غافل اولنماسون !

ز - همه افندم سنکا محبت دعوا ایدنلردن کوبسی خصوصا
چالمالیلار بر برسینه کیوم خصوصنده طعن ایدشهلر ، منم
اولگی قرنداشلرم غایت یواش اولدقلارندان باشقه ادیان
اهالیسیله مخالطه ایتما دکلری سببندن کیوملری همیشه بر
منوالده اولوب غایت فانی کیوملرده یورمشلر ایمدی منم
تبدلمننگ سببلی باشقلار ایله مخالطه لازم کلر ، آلا
ایسه غایت ظاهره اعتبار ایتوچیلردر ، مثلا بر صاحب علوم
کمسنه آلارننگ بعضسینه یوموشی توشوب آلا ایله مخالطه نی
تلاسه بو کمسنه غایت فانی کیومده اولسه ، آلا بو
افندیننگ اوزن و سوزن اصلا اعتبار ایتمشلر شول سببندن
من تأسف ایدوب ، کیوملرننگ تغیرن اقتضا ایدمه من ،
همده بر پیشه مت تویمه لو ایچون دانه سی یکر میشر تیننگ
بر صوم یکر می تینگه آلتی تویمه آلوب ، آلا رغه تویمه لو
ایچون ینه آز بولغانده اوچ تین لک یالاو آلالار ، بو ایسه
صریح اسراف اولدقدان من بر صوم یکر می تین بدلینه

آلتوسی بش تینلک طیباق تویمه یاصانوب یالو ایچون
 شول کیومننک اوزن تیشوب قویونی معقوللدم بس من بر
 صوم بیکرمی اوچ تین دن فقط بش قین ایله خلاص ایتدروب
 بر صوم اون سیکز تین تابوش یاصادم همه بر کیومنی
 طوبقدان اوزون ایتونی ، حاجت بولمادقدان ، اسراف بلوب
 تزدن آزچه توبن تکدرمک ایله توقز آرشین اورنیمه آلتی
 آرشین جیتکوزرگه یول کوستاردم ، اما منم بو منفعتلی
 اشلمه چالمالیلارنک قارشولق ایدوب اوزلری قبول ایتو
 توکل باشقه لارنیده شرعا مکروه دیو منع ایدهلر ، بو خصوصه
 سز نه دیرسز ؟

ش - افندم بو فکر نکره تحسین ، چونکه منده ممنوع بولغان شیلر
 آراسنده اسرافدان قبیح شی یوقدر همه هر کنههنک
 اصلی اسرافلی ایچون در ، نتاکه ربم تعالی اسرافنک قبیح
 حقنده کلام جمیدنده « ان الله لا یحب المفسرین » هم « ان
 المبذرین کانوا اخوان الشیاطین » دیو بیورمشدر .

ز - ینه افندم ، سز ننگ چالمالیلارنک فطره صدقه سی خصوصه
 غایت قاتی حکم ایدهلر مثلا « شریعت بیورادر هر کم روزه
 توتوب فطره صدقه سن ویرماسه روزه سی کونک ایله جیر
 آراسنده باغلانوب تورور ، واینک عذابی قاتی تموغده
 اول کمه قیامتده عذاب ایدیلور ، دیو خواه پای وخواه
 عید کونندوک اوزینه وایو جماعتلرینه برده اشارق آزوخی
 بولماسه ده فطره سون امام لار آلا بیرهلر ، اگر فطره چالمالیلار
 بیان ایتکان کمه لرننگ هر قایوسینه واجب اولورسه دزیاده

واجب

واجب صدقه‌غه مصرفی قالماس ایدی ، چونکه سز ننگ قاعده مقرره نکزدر ، بر ککمه سه دن شرعا فطره صدقه سی واجب اولورسه اول کومه سز ننگ صدقه واجبنی آلماسی هرام اولور ، ایمدی بو سوزلرنی چالمالیلار مجرد اوز طرفلارندن سو بیلیرمی یاخود سز ننگ طرفنکزدان بر بر امر بارمی ؟

ش - ائندم زکات و فطره کبی صدقه لر نی درجه ده بایاغی اولغان کومه لردن واجب اولماقن منم عالم خانلارم خاص نصابلار بیلگولوب دیوانلارنده برکتب قالدردیلار ، چالمالیلار ایسه شول دیوانلار ایله عمل ایتمیلردر ، وآلار ننگ فطره نی هر کمه واجب دیمکاری و واجب اولمیانلاردان آلماقلاری مجرد اوز طرفلارندن تقوللریدر ، ایمدی بو چالمالیلار غیرلردن فطره نی مصرفلک دعواسی ایسوب ، آلمانلارنده « امام ائندی سز دن فطره چغامی ؟ » دیو صورالسه بو امام البته چقاندن باشقه جواب ویرماس ایمدی بو جوابینه « آلائی بولسه سزله فطره آلو درست اولماس چونکه اوزنن فطره چقاندن کومه سز ننگ صدقه واجب آلماقی هرامدر ، بس سینکا فطره بیرو یاراماس دیولسه نه دیه بیلور ایدی ! ایمدی من سینکا سوز ننگ جایی چقاندن واجب صدقه لار ننگ مصرفلارن بیان ایدیم :

(فطره پیرمکاری واجب کومه لر)

فطره صدقه سون بیرو واول واجب اولو ایچون نصاب کرکدر ، یعنی تورورغه اوی ، یاتورغه توشاک ، دنیا اوتکاروده محتاج اولونلان «صاوت صابا وباشقه کبی قرالاروغیری» نستهلر

کرکدور، اوزیننک و اوی جماعتیننک و شرعا نفقه سی واجب اولان کسه لرننک هر قایوسنده برر قات کیومی اولمق کرکبر، یعنی جای ایچون وقش ایچون برر کیوم ضروردر، همه هنر ایاسی اولسه هنرینه کیرا کلی قرالار کرکدره عالم اولورسه کتاب، صوقاچی اولورسه صوقاآت، تیمورچی اولورسه چوکچ و باشقه کبی یاراقلار شول روشده کیرک شیلری اولورسه، بوروچندان آرتقان اوتوز صوم مقداری نمن یاخود باشقه یاراغندان آرتقان اسبابی اولورسه شول کسه دن فطره واجب اولور، اگر بر کمننه بو درجه شیلری مالک اولماسه اول کمننه دن اصلا فطره واجب اولماس . چونکه بو درجه یه ایرشمکان فقیر اولور، فقیر ایسه آناردان فطره واجب اولماس، و فطره واجب اولغان کمننه ننگ صدقه واجب نی آلمقی وبله توروب بیروچیننک آنکا بیرمکی درست اولماس بلکه بودای کمننه یه بیراسه بیروچینن فطره و جووی توشماس و آلوچی فقیرحقن آشاغان بولوب، آثم و آلفغان قدر مالی حرام اولور، عبارت « و به » ای بهذا النصاب « محرم » ای علی مالک هذا النصاب « الصدقة » ای الزکوة والعشر و الفطر و غیرها و تجب الاضحیة « (مجمع الانهر) = ایمدی بو قدر، نصابی اولان کمننه ایچون زکات عشر و فطر کبی صدقه واجب لرنی آلو حرام اولوب، قربان چالمق واجب اولورسه نصابسز فقیرلردن فطره آلوچی اماملر شولارنی قربان چالو ایله امر ایتسونلر چونکه کمنن فطره واجب شونندان قربان ده واجب اولور، وهکذا بو سوزی مطالعه ایتسونلر چالمالیلارننک فطره آلمقلاری درست اولورمی ؟

و من کور فطره نصابی اولان کمننه فطره صدقه سون آلسه ،
 فقیر حقن آشاغان اولوب ، گناهللی اولور ، و اول آلمان قدرلی
 مالی حرام اولور ، همه ذکر ایتد کمزچه نصاب ایاسینه بله
 توروب فطره سون بیرگان کمننه ننگ اوستوندن فطره سی
 توشمسن چونکه فطره نی مصرفنه بیرمک فطره ننگ رکنیدر ، نناکه
 نماز ننگ بر رکنی رکوع ایدی وشول سببیدن نمازده رکوعنی
 ترک ایتوچیننک نمازی نماز بولمای باطل اولور ایدی
 اوشنداق فطره ده مصرف اولمیانه بیرسه باطل اولور ، همه
 فطره نی واجب ایتو هید کونلرنده فقیرلر آچ اولماسون
 سوؤالگه محتاج اولماسون ایچوندر ، نناکه سینم محمد صلی
 الله علیه وسلم «اغنوهوم عن المسأله» یعنی عید کوننده فطره
 ویروب فقیرلر نی صور اودن مونکسن قیلونکنز دیو بیور مشدر
 بو حدیثین : فطره شوندا ای کمننه یه ویرورگه تیوشلی اولور
 قایوسی آنکا فطره بیرلمکانده فقیرلکندن سوؤالگه محتاج اولور
 دیکن مفهوم فهم ایدیلور ، ایدی قایده قالدی ! ایکی شمر
 آت ، وتولکی طلوبلار همه اون یل هیچ کمدن اعانت
 اولمازسه ده یتارلک رزقی اولان چالمالیلارننگ فطره غه مصرف
 اولمقلاری ، بس فطره آلولاری یارامادقی کبی باشقه صدقه
 واجبه لری آلماقلاریده درست اولماس .

ز - همه افندم جنابنکره محفی اولمایه شول چالمالیلاردانوق نچه
 منکر ثمنلری اولانلار ، اولری زکات بیرو بر یاقده تورسون ،
 مصرفلک دعواسن ایده لر ، هم غیرننگ زکاتن آلالار ، ایدی
 بو کبی اشلری سز ننگ یوقاریداغی تقریرنکره کوره بر حرام
 اش اولور ، اگرده سز بای نصاب صاحبی سزله صدقه واجبه

آلو درست توکل دیسنک، آی خصوصنده قیلیمیرام ایله خبر
 بلغوگه شریعت کچامکان بس بز آننک ایله کچلنیمیز، دیسه لرده
 بو خصوصده بار ملکرونده اولان ماللارن خاتونلارینه هبه
 قیلوب، کچلنوب، زکاته مصرف اولمقی دعوی ایدهلر، ایمدی
 سز بو اشلرینه نه دیرسز؟

ش - افتدم بیان ایتدکم روشده زکات و فطره غه مصرف فقیردر،
 ایمدی قالدی خاتونلارینه هبه ایتولری، اول هبه لری ایسه
 نفس امری توکلدر، چونکه اولّا خاتونلاری «بو مال مینکی
 سین مینکا هبه قیلدنک مین ایمدی قایتاریم یا خود یارومنغنه
 قایتارام دیسه شول چالمالیلاروق اینک اول هبه قیلولارون
 خاتونلارند اتوق قانارلار، اگر خاتونلاری «اول ملکن مینکا هبه
 قیلدی دیو اشنی محکمه گه بیزسه مذکور چالمالی بر اورنینه
 منک یمین ایدوب هبه سون انکار ایتوچیدر، اگر بو هبه لری
 حقیقی اولووی دعوی ایتسلر، ایکی شاهد حضورنده
 یازوشوب، ناتاریالنی هبه ایتسونلرده شوندا ان صونک هبه لری
 حقیقیه دیرمز، همده منم قاعده مقررهمدر، هبه دن رجوعنی
 زوجیت منافی اولمقلقی، بولارننک بو اشلری مجرد حق تعالی پی
 آلد اما قلاق کبی بر شیدر؛ و حق فقرانی آلودر؛ ایمدی بولار
 هبه لرندن رجوع ایته آل میلار بس قالدی زوجه لری اوزی
 هبه قیلووی، شول تقدیرده فرض ایده مز زوجه لری بر تقدیر
 هبه ایله اعاده ایتسه بو چالمالی شول وقتده نی قیاسقنده
 اولور؟ بدهی یوری غنه هبه ایتدوم دیو اقرار قیلور!!!.

ز - ینه افندم ، سزنىك قريه ارنگزده اولان خلقنكز ايگون ايگه لرده
آلغان ايگونلارندن عشرنى تمام بيرميلر مثلا يوز آربا ايگون
آلسه لار، دورت يا بشكنه آربا بيره لرده شوننىك ايله تمام
ايدهلر، بو خصوصه سزنىك امرنگز نچك ؟

ش - عشر اوندن بر ديگكدر، ايمدى افندم صلى الله عليه وسلم
« كل ما اخرجته الارض فقيه العشر » يعنى ير وجه مخصوص
اوزره چقارغان شيننىك اوندن بر اولوشن فقيرلره و بىرمك
تيوشلير ديو بيورمشدر، بس ايگونيننىك اوندان برندن
برگنه كولتاسون كيم بيرسه ده بارچه ايگونى حرام اولوب
فقير حقن آشاغان اولور و اول ايگون ايله حاصل اولان قوت ،
كپوم ايله عبادت ايدرسه درست اولماس ، چونكه مالنده فقير
حقى هلول ايتدى ، ايمدى بو كمسه حق تعالى ننىك « وَاَنْتَا
حقه يوم حصاده » قولى ايله وجوبى ثابت اولان عشرى منع
ايتدى كي ايچون ظالميندن اولور ، شول سببدن من آنلاردان
اصلا راضى توگلمن !

ز - ینه افندم آنلار مهروف آرشدان عشرنىك يارمن بيرسه لرده،
باشقه آشلقلاردان برده بيرميلر، ايمدى آلا آرشدان كامل
عشر بيرسه لر قالغان آشلقلاردان و بيرسه لرده درست اولورمى ؟

ش - بوق افندم اوتگانده گى حد يثننىك مفهومينه كوره هر شيكه ير
آنى وجه مخصوص اوزره چقارسه اول شين اوندن برنى بير و
واجب اولور، مثلا: آربا، بوراى، صلى، قارا بغدادى،

بغدادی ، یاصوفی ، بورچاق و باشقه لاریرننگ چقارماقنده آرشفه برابرلردر ، بس آرشفه نیندی حکم بولارغده شول حکم اولور ، آرشفه عشر بولماقی بیرننگ آنی وجه مخصوص اوزره چقارماقی ایدی بس بو خصوصه مذکورلرده آرشفه برابر بولدیلارده بولاردانده عشر واجب اولور .

ز - ائندم بو عشر کم حقیقدیر؟

ش - زکات ، عشر و فطره ننگ مصرفاری برابرلردر .

ز - ائمدی ائندم بیانکنزه کوره عشر نئیده نصاب ایاسینه بیر و گرچه چالمالی اولور سه ده درست اولماسدر .

ش - البته درست توکل چونکه کلام مجیدده صانالغان مصرفاردن باشقه لار خواه چالمالی و خواه چاپانلی اولسونلار آنیلاره صدقه^۹ واجب بئرلماس ، ائمدی صدقه^۹ واجب نی مصرفلاردان باشقه ه بئر و حرامدر و آلو او شاندا قدر ، عبارت : « ولان دفع » ای الزکوة والعشر والفطر وغير ذلك من الواجبات « الی غنی یملک نصابا » من ای مال کان « یعنی کرک فی روشده اولسون نصابنی مالک اولان بایغه زکات عشر و فطر کبی صدقه لاری بئرلماس ، و بئرلسه بئر و چین توشماس ، آلو چیغه حرام اولور ائمدی بوسوز چالمالیلاره بیک آخر کلدی مونکا دوا اولماس مگر بر قول واردرکه : عمرن همیشه دین خدمتنده دین اویرانو و دین اویرا توده او تگاروب ، کسبکه اصلا وقتی اولمیان کسه گه نصاب صاحبی اولور سه ده صدقه^۹ واجب نی بئر و درست اولور چونکه موننگ وقتی یوقدر ، اما آلدانلما سون دینگه خدمت ایدوبن کسبمالک کوب وقتی اولور سه

اول كهمسه يه هميشه صدقه^۶ واجبه نى آلو درست اولماس
 نصاب صاحبه اواسه (جمع الانهر) ايمدى امام افنديلره بو
 قاندى هر فايوسى عمرلرن مطلق مكتب و مدرسه لرده دين
 اوگرانو ايله اونكاز سنلر شول وقتده باي بولا نوروب مصرف
 اولورلار، ينده ده مخفى اولماسون، هميشه آورو بولو يايسه
 ايرى مقفود اولوب بلنميان ياخود ايرى مېوس اولوب اوزى
 رزقلا نورلق كسبه اولميان خانولار غده شول روشده حكمدر^۷.

ز - صونك افندم اول چالماليلار بزنيك وظيفه مز يوق بز شوندى
 صدقه لارا ايله ده فائده لنمسك نچك كون كورورمز ديلا!

ش - افندم آلا مصرفلكدن چغو درجه سينه قدر آلسونلار، اما
 فقط مصرفلكدن چقدقلارى صونكنده دين اشى ايله عمرلرن
 اوتكاروچى بولماسه لار، كسب ايتسونلر، صوقا صوقالاسونلار!

ز - افندم زكات، هشر و فطره نيك مصرفلارى كملردر؟

ش - ۱) فقير: نصابدان كيم مالى اولان كهمسنة - ۲)
 مسكين: بر كونلكده آزوغى اولميان كهمسنة - ۳) حامل
 الصدقه: صدقه^۶ واجبه لرى آلو ايچون دولت طرفندن
 بيلگولنمش كهمسنة، - ۴) رقبه: يعنى خواجه سى فلان قدر
 مال تابسانك من سيني آزاد ايدرمن ديو ايتولش قل - ۵)
 غارم: بوروچلى كهمسنة - ۶) منقطع فى سبيل الله: حج يولنده
 قايتورغه آچه سى بتكان كهمسنة بعضلر: علم استاگوچى فقير
 شا كردلر ديكانلر باياغى صفتلى دين خدمتبه متفردلرده بونكا
 كررلر^۷ ۷) ابن السبيل: باي بولو بيه يولده آچه سى
 بتوب توقالغان كهمسنة، ايمدى بو كهمسنة اگر بوروچغه

آلورغه اورون تابسه بوروچقه آلور، اگر تابمازسه زکات
 آلوزده اوینه قایتقاچ شول قدرنی فقیرله تابشورور، اما بو
 زمانده اول کهمسهده زکات آلماسون چونکه تیلیگرام ایله اوینه
 نهن صوراب صوقسه بش آلتی ساعتده نیندی یراقدانده
 آنچه قولینه کیلوب یئار، ایمنی تیلیگرام صوغو ایچون برده
 بلماکان کهمسهده بورچغه بیورور چونکه تیلیگرام دهنه خبر صوغفانون
 بلور، یایسه اول کشی بیورورگه شکلنسه مسافرننگ نهنی
 اوز اسمینه کیلو روشنده صوغار.

ز - ینده افندم سویله سنک سوز چغار، بر کهمسنه تقدیر الهی
 اقتضاسی بوینچه دنیادان فوت ایتسه، آدم زاد البته گناهسن
 اولماس بس چالمالیلار بو کهمسننگ برده ضرورتسن ترک
 ایتکان فرض عمللری عفو ایدلمک برابرینه خاص ورثه حق
 اولان ترکه دن دؤر یاخود محال بولماسه تسلسل اوک تصویر
 ایدوب، حق ورثنی نالاماقلازی درست اولورمی؟

ش - افندم نصف العلم اولان فرایض فننده مبرهندرکه میت ننگ
 ترکه سینه دورت کنه حق متعلق اولور (۱) تکفین تجهیز
 (۲) قضاء دیون (۳) تنفین وصیت من ثلک المال عم قالغان
 مالنی شرعا ورثه لکری ثابت منار آراسنده تقسیم ایتمک
 ایمنی اگر فدییه ایدوب چالمالیلاره ورثه حقن بیرو تیوشلی
 اولورسه شونده بیان ایدلمکان اولور ایمنی های بو آی
 حقن تیلیگرام ایله خبر اشوش ریعت کچلماکان اش بس بز کچلنیمیز
 دیکان اماملار بوفدییه حقننده شول سوزنی ایتسه لر ایمنی،
 ایمنی فدییه ایسه قصدا عذر سز ترک ایدیلن عبادت ایچون

یوقدر بلکه فدیہ فقط عنر سبیلی مثلا براو اوزون زمان خسته اولوب عبادتلی اوتماسلک درجه یه ایرشوب شول خسته سیله وفات ایدرسه شول کهمه ننگ مرضنه کوچی یتیمی قالدرغان نمازلاری روزه لاری ایچون فدیہ بیرمک درست اولور آندان دور یاخود تسلسل تصویر ایروب، فلان کهمه ننگ فلان یاشنده اوتالماگان یا اوتالسهده کامل لئماگان نماز و روزه سی ایچون قبول قیلوب اوشبو شینی آلدنکمو دیو قیلو لازم اولماس بلکه هر نماز برابرینه شریعت بیلگولسگان قدری فقیره بیرمک تیوشلی اولور، اما سلامت اولوب یالقاولق سبیلی یاخود فسق فساد سبیلی ترک ایدیلن عبادتلی ایچون بعض بایلارننگ مسکاوگه سومینه اون بش تین ایله کیشماکی کبی، هر نماز برابرینه اون بش تین ایله خلاص تابولماز.

ز - افندمینه بر عجب سویلیم سننگ خلقنکدان و سنی سویوچیلردن بولوی دهوی ایتوچیلردن بعضسی منم قمرشاهم شعبان خانمده اون بشنچی کیچ قوناق بولور آلدندان کیچده برات بیرامی اولور، شول کیچده بعض بر خلقنک سینکا یاقنلق تحصیل ایتو ایچون تورا تورغان اورونلارنداغی اولوغ کوللردن چیلکلب تون یارومنده صوکیتوروب، آنی قاینادوب، بو کون هر بر دنیا داغی صولاره زمزم صووی قانوشا دیو، عادتدن طش بکرمی ویکرمی بیشار چنایاق چای اچرلر.

ش - خیر افندم عقلی سلامت اولان وعاده الله دان خبردار اولان کهمنه ار بیک بیلورلر، مشرقده اولان بر قیوننگ صووی دنیاننگ اوچ الشندن ایکی الشی اولان مجموع صولاره قادوشوب

یتماکی بر محال اش ایکانن بو اشاری بر بدعت اولوب،
منکا یقین بولو توگل یوز چاقرم یراق لانولارینه سبب بولور .

ز - ینه ده افندم شول کچه نوك تون یارومنده آی یاقتوسینه
چغوب اوزلریننک شعله لرن قارارلار، اگر گوده اریله برابر
باشلارین شعله لرنده کوراسه اول کمه ننگ کیله سی بر ائه
قدر سلامت تورماقن ظن ایدوب، باشی کورلماسه کیله سی
شول کچه یهدک وفات ایتماسون ظن ایدر، توکل ظن گنه
بلسکه قطع ایدرلر .

ش - افندم اجل وقتی علم الله غه خاص بر امردر، آئی آیفه توکل
قویاشغه قارالوبده بلوب بولماس، ایمدی بو اشاری جاهلیت
رسمندن اولان بر رسمدر، آئی ننگ یاقتولغنده مانع بولماغانه
گوده سیله باش حاضر اوله سی کمه نکیله کورلماسی بر
معلوم اشدر .

ز - ینه افندم سننگ چالمالیلارنکدن بعضی بویله کتابلار یازمشلار، بر
کمه ننگ ایماندان غیردی بر عملیه اولماسه ده فلان آینی کوروب
فلان نسته گه باقسه جمیع گناهی یارلقانوب، جنته بلاصراط و بلا
حساب دخول ایدر دیو بو سوزلرینه فرور ایدوب عوام الناس
فرض عبادتاری رأساترک ایدوب، فقطیل آیلانه سنده بر مرتبه اون
ایکی آیینک بر اوسون کوروب اون ایکی شیننگ بر اوینه نظر
ایدرلرده اوزلرن گویا جنت تورینه مستحق سانارلار .

ش - افندم! ایمان، نماز، روزه، بای ایسه زکات و حج و باشقه من
لازم کورگان عمللری قیلمی، و منده طیولغان اشلردن طیولمی

هیچ کم اوزن جنت تورینه و جناب حقغه شو یگلی اولماقن
 کوتمسون چونکه مذکورلری قیلماسه آیغه توکل عمری بارونده
 قویاشدان کوزن آلمای صو اوستونده یوکروب یورسه ده
 جناب مولایه تقریبی اولماز، موننگ مثالی جفتلمی جناب حقن
 بسالا صور او قبیلندندر، ایمدی بوغنه ایمس بلکه بو اش
 عذاب الله دن ایمین اولودر که الله ننگ رحمتندن یأس دیندن
 چغاردقی کبی عذابندان ایمینده اوشاندا قدر، ننا که اعتقاد
 کتابلارنکرده مسطوردر، غافل اولنمایه!

ز - ینه دعا خصوصنده اوشانداق بر کسه ایمانی اولغانندان
 صونک بر فرضنی قیلماسه ده فلان دهانی او قوسه یوم محشرده
 جمیع انبیا بو قایو پیغمبر ایکان دیو موننگ درجه سیننه تعجب
 ایدر لر دیو یازالار!

ش - ائندم دعا ایسه تأثیرلی بر شیدر، میتاره اوشانداق فائده
 ویرر، اما حق تعالی ننگ او امرن بجای کیتورب نواهیسنندن
 طیولوق صونکنده بر کسنه جناب حقغه قربتلی اولورسه،
 اول کسه ننگ جنابی حق نه صوراسه شول مقصودن ویرر،
 اما جناب حقغه مقبول اولمازسه تلاسه نیندی دعا ایله دعا
 ایتسه ده مقبول اولماز، مقبول کسنه برده خاص عبارت ایله
 حاجتن جناب حقغه عرض قیلمای فقط اوزلسانی ایله گنه عرض
 ایتسه ده مقبول اولور، اما رسولمن فلان دعا ایله دعا ایتد که
 مقبول اولدی دیو رسولننگ باشقه افعالن توتمی توروب،
 شول دعاده گنه ایاروده مقبول اولماقی لازم ایمسدر، موننگ
 مثالی بر کسنه فلان کسب ایله کسب ایدوب کنه بایدی

منده شول کسبنی ایتیم بایوزمن دیو کبیر، دعاننگ قبولغنده
جناب حقغه قرابت شرطر اما قرابتی اولمیان نه قدر عبادت
ایتسهده بوش ووبال اولوز

شعر: من لم یکن للموصال اهلا * فکل طاعاته ذنوب .

ز - ینه افندم جنابنکزه بر شی عرض ایدرم سننگ مالگیر
بایلارنکدان کوبسی ملکرنده اولان ماللرونی تمام تحقیققلب
حساب ایتمی کوبسی ماللری یل ایلنکانن بلملرده فقراحقق
اولان زکاتن چغاروب بترمیلر،

ش - افندم جناب حق « کل شی عنده بمقدار » دیویورمشدر،
ایمدی اول بایلار ماللارینه حساب قویماسه لار اولرلریننگ
دنیا آخرت بدنام ورسوالقلرینه سبب اولورلار چونکه دنیاده
سودالری فائده بیرهمی یا ضررمی بلملر اما آخرت ده حق
فقرا اولان زکاتلرون نماما چغاروب بتورماولری سببلی
عذاب ایدیلورلر،

— — —

گور صدقهسی

ز - افندم بر کمنه یه اجل ایرشوب دار دنیادن فوت ایده قالسه
شول کمنه یی دفندن صونک ولی الیمیت ورته حقق اولان
مالدان برجانلی حیواننی نجه منکر صاحیبی بر مؤذنگه ایلتوب
بیرماسه میت عذاب قبرده اولوربس شونی بیرسه میت خلاص
تابا دیو اعتقاد ایدرلر، ایمدی میتدن اصلا شی قالمیوب
ولی ده مسکین درجه سنده اولورسه بو وقت کشیدن بورچقه
آلوب بواسهده مؤذنگه بر تاوقنی ایلتار .

ش - افندم میت ایچون صدقه فائده لی بر شیدر، اما صدقه نی بیرو مال ایاسی اشیدر، ایمدی مالی اولان صدقه و پرسیتمه جانلی حیوان بولو و گور صدقه سی دییلو بر بدعت اشدر، معلومکنز رسول محترم «القبور كلها عذاب الا قبور الانبياء» دیو بیوردی اگر قبر عذابندن بر شی ایله خلاص تابو ممکن اولورسه رسولمز بو حدیثی آخرنده «فخلصوا موتاكم بتصدق ذی روح ولو دجاجة» دیو بیان ایدر ایمدی، بو اش مجرد چالمالیلارننك حق ورنه یی آشاوغه چیرکنماولرنندن ناشی بر شیدر .

مؤلف: ایمدی غافل اولنماسون، ورنه حقندن شرع شریفی بیورغاندن غیر شینی برده وجه شرعیدن باشقه آلماساق لاق و بیروچی کیمسه ننگ باشقه وارثلرننك «بو شی ویرلمکانفده شرعا هیچ ضرر بولماون بلکاندن صونك» رضالف و امرلرنن باشقه بیرمکی اصلا درست اولماسدر، همه کوچی بولماغان کیمسه لرننك فتیه و گور صدقه سی دیو کوچلنن بیرمکاری اصلا درست توکلدر، اگر بویله قیلسه لار الوغ کناهنه مرتکب اولورلار، خصوصاً میت ایچون فلان نسته ایله صدقه بیرو بیک فائده لی اعتقاد ایذوب تاوق کبی جانلی حیوانلر بیرو درست اولماغان بر بدعتدر، اگر دولتی اولوب میت فائده سینه فقرا یه تصدق ایدرسه بیک خوب اشدر، ایمدی تیوشلی اولماغان آز شیلری بجای کیتورگان بولوب حق وارث اولان زور صومالاری یابوب قالوچی نه اولور، همه چالمالیلارده تیوشمزگه «فی یه سینه فلان نسته سی» دیکانک «بوق فلان آغای بز اوچاو اولغنه آز آننگ آقتوق طریی» دیو

وارث حقن تالاماسونلار، درست میت فلان شیلرن وصیت
ایتسه لکن سلامت لکن بولوب عذر سرز قالغان عبادت لار ایچون فدییه
دیو بولماغانده، ادا ایتو تیموشلیدر،

—۵۵۳—

(شفاعت سیئنه)

ز - ائندم ینه بر سوز ایتیم بو وقتلارده خلق امام ایتونی
تلاسه لر امام بولاچقننک علمن قارامیلار، نسلن قاریلار اگر
آناسی اولب مخدومی قالورسه آناسی نیگزی حضرت دعاسی
دیو برده شرع ودیندن خبردار اولمیان کمنه نی امام ایلار .

ش - ائندم بو اشاری شفاعت سیئنه در، چونکه امامت میراث
اولوردای شی توکلدر، ایمدی آناسی مستحق لف اوزره امام
اولغان اولسه مخدوم شونکا وارث اولسه یعنی آناسی کبی
اولورسه بیک خوب، اما نادان مخدوم آناسی اورنینه بولسون
دیگان قول یوق، معلومکنکدر فقه کتابلارنده مجرد اوز آرا
نماز قیلغاندهده امام بولوچی کمنه عالم اولمق تیموشلیدر،
بس دینه زده امامت رسول محترمگه نپابت اولغاچ، رسولننک
اقوال واحوالنبن بی خبر اولان کمنه نی امام ایتو بر حرام
واسلامننک ویران اولمقنه سببدر، ایمدی بو روشبه مستحق
اولماغان کمنه لرنی امام ایتوگه دلالت ایدوب، اعانت
ایتوچیلار، بو اشارنبن یوم مشرده سؤال ایدیلوب بدنام
اولناچقلاردر دین ننک کملکینه وقتورینه برنجی سببدر
چالمالیلاردر، غافل اولنمای باقرلری آلتونغه ایلننر وگه تورشمای
قارا قورغاشپنغه ایلندر لمسون !!!

مؤلفی ش . ح .

التماس:

ایمدی او قوچیلاردان رساله مده بر شرع شریفکه
مخالی امر ناپسه لار شول خصوصده مؤلفه مراجعت
ایدوب دلیل صورامقلاری برنجی مأمولمندر
(مؤلفه)

بو رساله ده گی شرع طرفندن سویلنمش سوزلر هر
قایوسی امامز ابوحنیفه نعمان بن ثابت بن زوطی
المتوفی سنه ۱۵۰، ننگ مذهبی اوزره در،
آلدانلماسون بعض خصوصده باشقه مذهب امامی
سوزی ایله، فلان کتابده فلان دیگان دیو .

